

νησις εἶνε τὸ νευρόσπαστον τῶν ὀρέξεων τῆς ἐκάστοτε πλειονοψηφίας, ὁ δὲ λαὸς εἶνε ὁ κύριος αὐτῆς, δυνάμενος κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ τὴν ἐκμηδενίσῃ· οὐδεμίαν ἔχει πρὸς αὐτὴν ὑποχρέωσιν, εἶνε ἐλεύθερος κείποτε νὰ μεταβάλλῃ, περιορίσῃ, ἀναλάβῃ κατ' ἀρέσκειαν τὴν ἐξουσίαν, ἢς κατέστησε τὴν κυβέρνησιν θεματοφύλακκα· καὶ ἡ μεγαλειότης τῆς πολιτείας, ἥτις τέως ἐξεπροσωπεῖτο ὑπὸ μιᾶς μόνης κεφαλῆς, διεκδικεῖται ἤδη ὑπὸ ἀφρημένου ὄντος, Ἰδρυκὸς πολυκεφάλου, κατὰ πᾶσαν στιγμὴν μεταβαλλούσης γνώμην. Ἐν τιοούτῳ κλύδωνι πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναστατώσεως ἐκυλινδεῖτο ἡ κοινωνία ἐκείνη, τὰ πάντα καταστρέφουσα, μηδὲν δ' ὀριτικὸν δυναμένη ν' ἀνεγείρῃ, νὰ δημιουργοῦσα καθ' ἐκάστην πολιτικὰ συστήματα καὶ συντάγματα, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς λογικῆς, ὑπαίκουσα εἰς ἀφρημένην ἀρχὴν, ἀνατρέψασα τὸν δεσποτισμὸν τοῦ αὐτοῦ, ἵνα ὑποταχθῇ εἰς τὴν καθ' ἐκάστην ἀλλοιουμένην τυραννίαν τῶν ἐπὶ τὴν κυβέρνησιν ἀνερχομένων ομάδων, διεκδικουσῶν τὸ ὑπέρτατον δικαίον τῆς πολιτείας, κατὰ τὰ δόγματα τῆς «Κοινωνικῆς Συνθήκης».

Ἡ πολιτικὴ θεωρία τοῦ Ρουσσώ, καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἤδη ἐξεληθοῦσα τῶν ὀρίων τῆς Γαλλίας, ἐξήσκησεν οὐσιώδη ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν ἡ ἐπίδρασις αὕτη ἐξεδηλώθη εἰς ἱκανὸν βαθμὸν ἐν τοῖς πολιτικοῖς φιλοσοφήμασι τῶν δύο κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους πρωτίστων Γερμανῶν φιλοσόφων, τοῦ Καντίου καὶ τοῦ Φίχτου. Ἦτο τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, ἡ ἀποκάλυψις τῆς νέας κοινωνίας, ἀμορφώτου ἔτι καὶ συγκεχυμένης, ἀλλὰ προσπαθούσης νὰ εὕρῃ ὅπου δῆποθι παρεσκευασμένον ἱστορικὸν ἔδαφος, ὅπως ἐλευθέρως ἀναπτυχθῇ καὶ καρποφορήσῃ. Καὶ τιοούτον ἔδαφος, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην τῆς Εὐρώπης ἴσως χώρον, παρεῖχε κατὰ τὰς κρίσιμους ἐκείνας στιγμὰς ἡ γερμανικὴ ἐπιστήμη, τείνουσα ν' ἀποσπᾷ τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῆς παραδόσεως καὶ τοῦ καθεστώτος, τῶν ἠρκαλείων τούτων στηλῶν τῆς ἐπιστήμης, πέρα τῶν ὁποίων οὐδεὶς ἦτο τοσοῦτον τολμηρὸς, ὥστε νὰ προβῇ διακινδυνεύων ἐρχόμενος εἰς ρῆξιν καὶ πρὸς τὴν παράδοσιν καὶ πρὸς τὴν κοινωνίαν.

Ν. Καζάτζης.

ΑΝΔΡΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

Μεταξὺ τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγα τοῦ ἀρχαίου βίου καὶ τῆς τέχνης λείψανα ἐξήχθησαν ἀναμφισβητήτως δύνανται νὰ τεθῶσι καὶ αἱ Κυκλάδες διὰ τὰ ἀγάλματα τὰ ἀνευρεθέντα ἐν Μήλῳ, διὰ τὰς ἐπιγραφὰς τῆς Θήρας καὶ Σύρου, διὰ τὰ πολυπληθῆ ἐκ Πάρου τεμάχια, διὰ τὰ καλλιτεχνήματα καὶ τὰς ἐπιγραφὰς τῆς αὐτῆς νήσου, μάλιστα δὲ

πάντων διὰ τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Δήλου ἐσχάτως εἰς φῶς προσελθόντων. Ἐν τούτοις μεθ' ὅλον τὸν πλοῦτον, οὗ ἐλάχιστον μόνον μέρος ἐπεδείχθη, ἅτε τῶν πλείστων κρύφα ἀποκομιζομένων, μεθ' ὅλας τὰς ἐνδείξεις ὑπάρξεως πλείστων ἔτι λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος, τὰς μέχρι βεβαιότητος πιθανότητος ἀναδείξεως πλείστων ἐπ' αὐτῶν τοπογραφικῶν σημείων, οὐδεμία μέχρι τούτου φροντίς ἐλήφθη ἐπιστημονικῆς, συστηματικῆς ἐρεύνης αὐτῶν, δι' ἧς πολλὰ ἐπὶ τόπου ἤθελον ὀρισθῆναι, πολλὰ νῦν διὰ τῶν χειρῶν τρίτων διολισθαίνοντα ἤθελον ἀπκρτίσει καλὴν συλλογὴν τῶν ἐν ταῖς νήσοις ταύταις εὑρισκομένων, πολλῶν ἀπατῶν μακρὰν θάπτειχεν ἢ κεντρικὴ ὑπηρεσία, διὰ τῆς ἀποστολῆς προσώπων καταλλήλων ἀντὶ τῶν ἀμκθεστάτων, τῶν οὐδὲ νῦν ἐπισταμένων καὶ ἐν τούτοις ἀναλαμβανόντων διαγνώσεις ἀρχαιοτήτων, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀτασθαλίας αὐτῶν καὶ ὕβρεως, εἰς πολλὰς μακταίας δαπάνας τὸ δημόσιον ὑποβλήντων, ὡς συνέβη πολλάκις ἤδη καὶ δὴ καὶ ἐσχάτως ἔτι ἐν τῇ ἀνακαλύψει τοῦ ἀθλίου ἐκείνου συμπλέγματος τῆς Δήλου.

Ἐκτὸς τῆς Δήλου, ἐφ' ἧς, χάρις τῇ Γαλλικῇ κυβερνήσει καὶ ταῖς ἐργασίαις τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς σχολῆς, ἔρευναί τινες ἐγένοντο, ἐπ' οὐδεμίαν τῶν ἄλλων νήσων ἐγένοντο σικφκὶ συστηματικαί. Σιχάπτουσι καθ' ἑκάστην ἑκάστος κατὰ βούλησιν καὶ πάντα τὰ ἀνευρεθέντα ἀνήκουσιν εἰς τοιαύτας ἰδιωτικὰς ἐργασίας, προσρχόμενα ἐκ τῶν τυμβωρυγιῶν καὶ ἐκ τῶν πρὸς ἀρπυγὴν γενομένων σικαφῶν, ἀλλὰ τί τὸ ἐντεῦθεν προσγιγνόμενον ἔφελος ἀφ' οὗ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀνασκαπτόντων ἀπέκειται ἢ ἐπίδειξις ἢ ἡ ἀπόκρυψις καὶ ἀπεμπόλησις τῶν ἀνευριτικομένων; τί τὸ ἔφελος ἀφ' οὗ καὶ τῶν τυχόν ἐπιδεικνυμένων ἄγνωστος τὸ πλεῖστον ἢ προσέλευσις, ὁ τόπος ὅπου ἀκριβῶς ἀνευρέθησαν;

Ἐπάρχουσιν ἀληθῶς τῶν νήσων περιγραφαί κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀκριβεῖς ὑπὸ ξένων ἀνδρῶν περιελθόντων ταύτας συγγραφεῖσαι ἐν αἷς καὶ ἀρχαιολογικῶς αἱ νῆσοι ἐξετάζονται καὶ δύναται τις νὰ ἀντιτάξῃ ὅτι ἐξητάσθησαν ἤδη καὶ κατὰ τοῦτο. Δυστυχῶς ὁμως καὶ αἱ περιηγητικαὶ οὗτοι καὶ τινες τῶν ἡμετέρων τῶν ἀσχοληθέντων εἰς τοιαύτας συγγραφὰς ἀπέτελεσαν τὸ τμήμα τὸ ἀρχαιολογικὸν μόνον ἐξ ὧν ἠδύναντο ἐντὸς ὠρισμένου, συντόμου πολλάκις, χρονικοῦ διαστήματος, νὰ ἴδωσιν ἢ πρὸς τῶν ὀδηγῶν αὐτῶν νὰ κούσωσιν, οὕτως ὥστε σχεδὸν τῶν αὐτῶν ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἐπανάληψις γίνεται ἐπιπροσθεμένων ἐνίοτε τῶν ἐκ τῆς παρεμπιπτόσεως τῶν χρόνων μεταξὺ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἑτέρου ἀνευρεθέντων, πολλῶν παρελειπομένων, ἄλλων δ' οὐκ ὀλίγων, καὶ μάλιστα τῶν ἐπιγραφῶν, ἐσφαλιμένως ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ σπουδῆς ἀντιγραφόμενων.

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἐν τοῖς μάλιστα ὑπάγεται καὶ ἡ Ἀνδρος, ἥτις διὰ καλῶν ἔργων ἐκόσμησε τὴν ἐν Ἀθήναις συλλογὴν καὶ οὐκ ὀλίγας ἐπιγραφὰς παρέσχε. Πάντα ὁμως ταῦτα κατέστησε γνώριμα ἢ ἰδιω-

τική έργαία· πολλάκις ὅμως τυχαία, ἐνίοτε ὑπὸ ἐπὶ τοῦτο πρὸς τὰ ἐκεῖ πλεόντων ἀρχαιοκαπήλων διευθυνομένη. Ἡ Παλαιοπόλις (Παλιόπολις) αὐτῆς μεθ' ὅλα τὰ ἐκεῖθεν μετακομισθέντα εἶνε ἀνεξερευνήτος ἔτι· διότι καὶ περὶ αὐτῆς καὶ ξένοι ἔγραψαν καὶ ἐξέδωσαν πολλά καὶ παρ' ἡμῶν μονογραφία καλὴ ὑπάρχει, ἡ τοῦ Ἄντ. Μηλιαράκη, ἀλλ' ἐργασία συστηματικὴ πρὸς ἀνίχνευσιν τῶν κυριωτέρων τοπογραφικῶν σημείων οὐδεμίαν ἐγένετο, ὡς καλὸν ἦτο γὰρ γείνη ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ, ὅπου πανταχοῦ προσκόπτει τις ἐπὶ ἀρχαίων λειψάνων καὶ ἐξ οὗ καὶ εἰς μεμικρυσμέναις κώμας πολλά μετηνέχθησαν.

Ἐκτὸς τῶν λειψάνων τῆς ἀρχαιοτέρης τέχνης περίεργος πόνος θάπέδαινεν ἢ συλλογὴ πικρῶν τῶν εἰς τοὺς χρόνους τῶν Βυζαντινῶν ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀλίγῳ πρὸ ἡμῶν ἀναγομένων ἐπιγραφῶν, τῶν δηλωτικῶν τῆς κατοχῆς οἰκοδομῆς τινος, ἢ εὐχετικῶν ἐπὶ ναῶν, ἐπὶ εἰκόνων ἐν ναοῖς κ.τ.τ. Τοιαῦται ἀπαντῶσι πανταχοῦ τῆς νήσου συνοδευόμενοι πολλάκις ὑπὸ οἰκοπέμων μάλιστα ἐν Κορθίῳ. Περίεργος ἐπ' αὐτῶν ἢ θέσις τῆς γλώσσης ἐν χρόνοις πολλάκις τὰ μάλιστα ἡμῶν ἐγγίζουσι. Τοιαύτας τάσσω τινὰς ἐνταῦθα ἐν σειρᾷ μετὰ καὶ ἄλλων παρελειφθεισῶν ἢ ἐσφακμένως ἐκδοθεισῶν, καθ' ἣν τάξιν ἐν τῇ περιουσίᾳ ἀπῆντησα.

Τοιαύτην πρώτην εἶδαν ἐν τῷ ναῷ τῶν Ταξιάρχων ἐν χωρίῳ Ἀμοναλείου τοῦ δήμου Κορθίου (διότι ἀποδοῖς εἰς Καλλομινηῶνα, ἐστράπην τὴν ἐπὶ τὸ Κόρθιον διὰ Καππαρίας καὶ Ὀπίσω-μεριάς) κατὰ τὸ ὑπέρθυρον ἐπὶ πλακῶς φερύσσης ἀνάγλυφον παράστασιν τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ καὶ ὑπὸ παχέος στρώματος ἀπέστου κατὰ τὸ νησιωτικὸν ἔθος κακκλυμένης, τήνδε:

αψοθ 5 Ἰουλίου
ἀνακκινίσθη ὁ θεῖος ναὸς τοῦ
μέγα Ταξιάρχου διὰ συνδρο
μῆς καὶ ἐξόδου τοῦ πανιερωτά
Μετροπολίτου ἁγίου πρώην Σκοπίου
Κυρίου Ἀνθίμου Κουμρινοῦ

Ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ναοῦ ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου 1780 Δικέβριου 16 ὑπὸ δὲ τὴν τοῦ Χριστοῦ: Ἀνακκινίσθη ὁ ναὸς οὗτος δι' ἐξόδων τοῦ ἁγίου δεσπότης ὑπὸ δὲ τὴν τοῦ Προδρόμου: τοῦ πρώην Σκοπίου, ταῦτα πάντα ἐπὶ τοῦ λίθου πεποιημένα ἐξ οὗ τὸ καταπέτασμα ὄλον.

Ἐπὶ εἰκόνας ἁγίου Γεωργίου ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ χρονολογία κατασκευῆς ἀψοθ'. Ἐπὶ τῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ: Μηρόθητι κε τοῦ δούλου σου Ἀνθίμου Ἀρχιερέως.

Ἐν τῇ συνοικίᾳ Ἀηδορίων τοῦ Κορθίου ὡς ὑπέρθυρον τοῦ ἡρειπιωμένου

ναοῦ τῶν ἁγίων Πάντων χρησιμεύει πλᾶξ μαρμαρίνη φέρουσα κατὰ μῆκος καλὸν κόσμημα ὑπὸ δὲ ταῦτο εἰς ἓνα στίχον τὴν ἐπιγραφὴν :

† **Κ**ε βοήθη τὸν δούλων σου **Χ** κέ τι οὐνβιον αὐτοῦ, ἡ δὲ ἀναγινώσκοντες εὐχεσθε **ΔΙΚΝΘ**.

ὑπὲρ δὲ ταύτην τὸ ἔτος 1731. Ἐντὸς δὲ τοῦ ναοῦ πρὸ τῆς εἰκόνης τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ πλακὸς μετὰ ὠραίου πέριξ ἐν τετραγώνῳ κοσμήματος ἀναγινώσκεται:

Τὸ παρὸν ταφί
ων ἠπάρχι τοῦ Λη
κολάου Μῆστι 1749.

Μεγίστην καὶ παράδοξον ἀντίθεσιν ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ποιῶσιν ἡ ἐπιμέλεια μεθ' ἧς εἶνε κατεσκευασμένα κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Βυζαντιακῆς καλλιγραφίας τὰ γράμματα καὶ ἡ κατάστασις τοῦ ὀρθογραφικοῦ μέρους ἧτις πιστῶς ὡς ἔχει ἐπίτηδες ἀπεδόθη.

Ὁ αὐτὸς οὗτος ναὸς φέρει ἐπὶ τῶν δικφόρων τοίχων αὐτοῦ λείψανα ἀρχαίας οἰκοδομῆς, μάρμαρα ἐξ ἄλλης χρήσεως πολλῶ παλαιότερας εἰλημμένα, τοιαῦτα τὰ κατὰ τὰς θυρίδας καὶ ἰδίως τὰς ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῆς θύρας ἐντὸς δὲ τοῦ ἱεροῦ βήματος ὑπάρχει καὶ μαρμαρίνος μικρὸς κιονίσκος ῥαβδωτὸς ἑτῶν ἐχόντων τὰ κάτω λίαν πλατέα στενώτερα δὲ τὰ ἄνω. Ὅμοια λείψανα ἀρχαίας οἰκοδομῆς καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν Β. ὄψιν καὶ τὴν ὁδὸν θυρίδος, ὅπου ὡς ὑπέρθυρον ὑπάρχει πλᾶξ φέρουσα ἐπὶ τῆς κάτωθεν ὄψεως, τῆς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ φαινομένης, τάδε :

1731 Ἐνεκενίστι ὠ παρῶν ναὸς το ἁγιον τεσαρακι 13 N.

τα

ἔγινεν ἰ παρῶ πόρτα.

Ἐν τῇ συνοικίᾳ *Μοσχίωνα* τοῦ Κορθίου καὶ ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ πύργου τοῦ Μ. Ζ. Καμπάνη ἐλαφρῶς ἐγγεγραμμένη παράστασις τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, ἐπὶ πλακὸς φερούσης ἄνω μικρὸν γείτωμα, ἀκόσμῳ Λεσβίῳ ὄρμῳ περατούμενον· δεξιᾷ δὲ τῷ ὄρῳντι οἰκόσημον μικταῖς γραμμαῖς ἐξεργασμένον, ἐγγεγλυμμέναις τε καὶ ἀναγλύφοις. Ἄνωθεν τῆς ὅλης παραστάσεως ἐπιγραφὴ:

Χ
ὁ ἄρ. ΜΙ ΗΛ 1694

καὶ τὰ ἀρχικά γράμματα τοῦ κυρίου τοῦ πύργου ὑπὸ δὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ μεταξὺ τοῦ ἀρχαγγέλου καὶ τοῦ οἰκοσήμου:

Εὐφρος
βαστὸ
καὶ Ἰσταμκι
στὲς θί
ρες τὰ
φτες

βλέπο
 ἦδ' αὖτα
 και·ίσελ
 θόντας

Ἡ πλάξ εἶνε τοποθετημένη ὄντως μεταξύ δύο θυρῶν καὶ ἀντικρὺ τῆς πρὸ τῶν θυρῶν κρήνης φερούσης καὶ τεύτης μακρὰν ἐπιγραφὴν πολὺ νεωτέρην τῆς ἀνω, ἔχει δ' ὕψος 0,60 καὶ πλάτος 0,54.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνοικίᾳ καὶ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἀριστερᾷ τῷ εἰσιόντι ἐπὶ πλάκῳ τετρακτυμένης καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πρὸς τὰ ἀριστερᾷ, ὕψους 0,50, πλάτους 0,61, ἡ ὑπ' ἀριθ. 5 ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς νήσου ὑπὸ Α. Μηλιαράκη (σ. 124) ἐλλιπῶς δημοσευθεῖσα, τελειότερον ἀνεγνωσκομένη

. ΙΟΥΣ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝΣ
 ΕΩ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ Κ
 ΘΕΑΣ ΑΓΑΛΜΑ ΕΚ

ΑΝΕΘΗΚΙΕΝ Δ

Τὰ γράμματα Ῥωμαϊκὰ μετ' ἀμελείας εἰργασμένα. Τὸ ἔδαφος τοῦ ναοῦ σύγκειται τὸ πλεῖστον ἐκ πλινθίων μακρῶν ἢ λίθων ἐξ ἄλλης χρήσεως εἰλημμένων, οἷοι πολλοὶ περακτηροῦνται καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων αὐτοῦ. Περὶ τὸν ναὸν τοῦτον, ἐπὶ τεμαχίου μακρῶρου ἐρριμμένου ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου ἠρειπωμένου ναοῦ μόνον τὸ ὑπὸ τὸν στυλοῦν ἔτος τῆς οἰκοδομῆς 1693 σαφῶς φαίνεται, τὰ δ' ἄλλα ἀποτετριμμένα.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνοικίᾳ ἐν τῷ ἐρήμῳ ναῷ τῆς Θεοσκεπαστης ἡ βαθμὴ ἢ πρὸ τῆς Ὁραίας πύλης ἡ ἡμικυκλικὴ φέρει ψηφιδωτοῦ μέρους ὡς δικάσιμον.

Περαιτέρω πρὸς Β, τῆς κώμης Κοχύλου ὑπάρχει τὸ ἀπλῶς Κάστρο ἢ ἀπάνω Κάστρο καλούμενον πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῆς χώρας ἢ κάτω Κάστρου. Εἶνε δὲ τοῦτο λείψανον οἰκήσεων φραγκικῶν ἐν σωρείᾳ καταπεπτωκότα, ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ ὑπερτείνοντος τοῦ Κοχύλου πρὸς Β. ὑκοδομημένα ἐντὸς μεγάλου περιβόλου. Περὶ τὸ μέσον που κεῖται ναὸς τῆς Κοιμήσεως ἐν τῷ ὁποίῳ ἀριστερᾷ τῷ εἰσιόντι ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ περακστάτου τῆς δευτέρας ἀψίδος ὑπάρχει πλάξ τετράγωνος μετὰ κοσμήματος πολυπλόκου ἐντὸς πλασιῶν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἀνω ἄκρας τοῦ πλασιῶν τούτου φέρει τὴν ἐπιγραφὴν:

1717 νικολός Ταπόντες.

Κατωτέρω ἐν τῷ μέσῳ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κοσμήματος ἐλαφρότατα ἐξεσμένον καὶ μόλις διακρινόμενον τὸ ἔτος 1716, κάτωθεν τούτου γράμματα λεπτότατα δυσανάγνωστα καὶ μετὰ ταῦτα:

ΚΙΩ ταπὸν
 τες

Κατωτέρω ὑπὸ τὴν πρώτην τοῦ κοσμήματος περιστροφὴν

1731

ζάντα

πόρτε

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς. Κατὰ δὲ τὸ ἀνάλογον μέρος ἐν δεξιᾷ πλάξ ὁμοία μετ' ὁμοίου κοσμήματος φέρουσα ἐπὶ τῆς ἄνω πλευρᾶς πρὸς τὸ ἔξω μέρος μεγάλους γράμμασι τάδε:

ΠΕΡΑΚΙ ΚΛΕΟΕΝ ΤΙ . . . (τὰ λοιπὰ ἀποτετριμμένα)

κάτωθεν ἀμέσως ἐν ἀρχῇ

1716 (μετὰ τοῦτο λέξεις ἀποτετριμμέναι) τοῦ τάφου

Αἱ ἐπιγραφαὶ λίαν δυσανάγνωστοι ὑπὸ τῆς ἐπικαλυπτοῦσης ἀσβεστοῦ. Ὁ ναὸς διατηρεῖ ἔτι βραχυστήριον μέγα, ὕψους 0,71, διαμέτρου ἐξωτερικῆς χείλους 0,75, φέρον ῥαβδώσεις ἑφοειδαῖς πεπληρωμένας κάτω ἐν ἀρχῇ διὰ μικρᾶς γλώσσης.

Ταῦτα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς νήσου ὑπὸ Α. Μηλικράκη ἐλλιπῶς ἐξενηνεγμένων. (σ. 80.)

Ἐν τῇ κώμῃ Μεσσηθοῦρι τοῦ δήμου Ἐνδρου ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς οἰκίας Δημ. Βαρδάρη ἐντετοιχισμένη ἢ καὶ ὑπὸ Α. Μηλικράκη (σ. 125 ἀρ. 9) ἐλλιπῶς ἐκδοθεῖσα:

. . . ΛΙΛΑΞ ΦΑΙΑΚΟΣ
. . . ΑΙΝΙΒΟΥΛΑΙΑΝ
. . . ΟΝΕΙΛΕΩ ΤΩ ΔΗΜΩ

ἐπὶ τεμαχίου λίθου ὕψους 0,14 πλάτους 0,45.

Ἐγγὺς ταύτης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τοίχου ὀλίγον ἀριστερᾷ ἐπὶ βάσει μικρᾶς ἢ βωμίσκου ὕψους 0,25, πλάτους 0,18 ὑπάρχει ἢ ἐξῆς:

ΞΩΤΗΡΙ ΚΑΙ
ΚΑΙ ΚΤΙΕΤΗ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕ
ΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑ
ΤΟΡΙ Ε[ΕΒΑΕΤΩ]
. . . . Ν
ΟΛΥΜΠ[ΙΩ

Ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ἣτις ἀποροῦμεν πῶς διέφυγεν οὕτως ἐγγὺς τῇ ἐτέρᾳ οὕσα τὸν συγγραφέα τῆς Ἐνδρου, ἐπικυκλαμδάνεται δις ὁ σύνδεσμος καὶ ὑπὸ σφάλματος.

Καὶ δεξιᾷ τῆς πρώτης ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τοίχου τεμαχίον ὑποστηρίγματος ὑπὸ τὸ γείσωμα κεφαλῆν γρυπῶς ἢ μᾶλλον λέοντος φέρον, τὸ ὅλον ὕψους 0,24.

Ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ δήμου Ἐνδρου τῇ κοινῶς Χώρα ἢ Κάτω Κάστρο ἀκουούσῃ πολλὰ κεῖνται τῆδε κάκεισε ἐπὶ τοίχων ἢ καὶ ἀλλαχοῦ μεσαιωνικὰ καὶ παλαιότερα, τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐκ τῆς Παλαιοπόλεως μετε-

νηνεγμένα. Τοιοῦτον τὸ μέγεθος ἀνάγλυφον τὸ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς σχολῆς Καίτη τῶν συνήθων ἐπιτυμβίων ὕψους 1,57, πλάτους 1 ἀκριβῶς μέτρου, πάχους 0,15. Ἐπ' αὐτοῦ περικτάται γυνὴ ἐν ἀριστερᾷ (καὶ οὐχὶ ἐν δεξιᾷ ὡς ἐν τοῖς Μηλιαρχίῃ σ. 125 λέγεται) ἐπὶ σκίμποδος καθήμενη, ἀκουμβῆ τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τοῦ ἔξω τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, ἣν ἐξερχομένην τοῦ περιβάλλοντος τὸ σῶμα ἐκτὸς τοῦ στήθους ἱματίου, ἔχει ἐπὶ τῶν μηρῶν πρηνῆ πρὸς τὰ δεξιὰ ἀποβλέπουσα. Ἡ δεξιόθεν προσερχομένη φέρει κόμην βραχεῖαν καὶ χιτῶνα ποδῆρη μετὰ δυσκάμπτων πτυχῶν μέχρι ἀκρῶν τῶν ποδῶν κατερχόμενον, ὧν φαίνεται πρὸς τὰ ὀπίσω ὑπεγείρομενος ὁ δεξιὸς ἐκ τῆς τῆς γυναικὸς κινήσει. Τῇ ἀριστερᾷ ἔχει νάρθηκα τὸν συνήθη (καὶ οὐχὶ λιβαρωτίδα) ἀνοικτὸν, οὗ ἐξάγει τι τῇ δεξιᾷ. Τὸ ὅλον εἰς τὸ κάτω μέρος ἔχει ἐξοχήν τὸ πλεῖστον τῆς πλακῶς διήκουσαν, δι' ἧς ἐνεγομοροῦτο ἐπὶ τῆς βίσεως. Ἄνω ἔφερον ἀέτωμα ἐπὶ περαστῶν στηριζόμενον, ἐπὶ τῆς ταινίας τοῦ ὁποίου τῆς ἐριζοντίας, ἥτοι τῆς ἐπιφανείας τοῦ γείσου ὑπάρχει ἡ ἐλλειπῶς ἐκδοθεῖσα ἐν τοῖς Μηλιαρχίῃ ἐπιγραφή :

ΛΙΩΛΙΑ ΑΥΛΟΥ ΘΥΓΑΤΗΡ ΓΥΝΗ ΔΕ ΠΡΟΥΣΙΟΥ
[ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΝΟΥ]

Ἐπὲρ δὲ τὸ ἀνάγλυφον καὶ ἐντὸς τοῦ πλακισίου ἡ ἐπίσης ἐλλειπῶς ἐκδοθεῖσα :

ΠΡΩΤΗ ΑΥΛΟΥ ΓΥΝΗ ΔΕ ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΤΟΥ
ΦΙΛΟΝΙΔΟΥ.

Τὰ τῆς δευτέρας ταύτης ἐπιγραφῆς γράμματα ἐλαφρῶς ἐπειρικασμένα.

Τὸ ἀνάγλυφον ταύτη περικτάται ἕτερον τεμάχιον μικροῦ διασῶζον μέρος ἀριστερᾶς περαστῆδος, περ' ἧς ἀκέρχλος μορφή μέχρι τοῦ στέρους κατεστραμμένη, φέρουσα χιτῶνα μέχρι μέσων ποῦ τῶν μηρῶν κατερχόμενον μετὰ χειρῶν μέχρι τῶν χειρῶν διηκουσῶν, ζωννόμενον περὶ τὴν ὀσφύν, ἀφ' ἧς εἰς δύο ταινίας ὁ ζωστήρ καταπίπτει. Τῇ δεξιᾷ ἐλευθέρῃ κάτω φερομένη ἔχει τι, οἷον κύλινδρον, τὴν ἀριστερὰν ὕψος πρὸς ἑτέραν πρὸ αὐτῆς μορφήν στηρίζεται ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδός, ἐγείρει δ' ὀπίσθεν τοῦτου ἐστηριγμένον τὸν ἀριστερόν. Πρὸ ταύτης δεξιᾷ τῷ ὄρῳντι μέρος μόνον σώζεται ἑτέρας μορφῆς ἐν χιτῶνι καὶ ἱματίῳ, ἐφ' ἧς φαίνεται φερόμενον τῇ ἑτέρῃ τῶν ἐλλειπουσῶν χειρῶν ἀκρὸν ὄργάνου ἀπολήγον εἰς κεφαλὴν κριοῦ. Ὁ δεξιὸς ταύτης ποὺς σώζομενος φέρει πέδιλον μετὰ πλουσίου ἐγκομβώματος. Τὸ ὅλον ὕψους 0,62, πλάτους 0,36, πάχους 0,15.

Ἐν τῇ οἰκίᾳ Ν. Μ. Καίτη, ἀνάγλυφος λίθος ὕψους 0,79, πλάτους 0,39, φέρων νέον καθήμενον ἐπὶ σκίμποδος μετὰ ὑποποδίου χωριστοῦ, ἀποβλέπων πρὸς τὰ δεξιὰ, φορῶν ἱμάτιον κατὰλείπον γυμνὸν ὅλον τὸ δεξιὸν ἄνω τοῦ σώματος καὶ τὴν δεξιάν, ἣν στηρίζει καθέτως ἐπὶ τοῦ μετὰ προσκεφαλίου σκίμποδος πρὸ αὐτοῦ παῖς κρατεῖ τὴν ἀριστερὰν. Τὸ ὅλον

ἀποτετριμμένον· ἡ δεξιὰ τοῦ νέου ἀπὸ τοῦ ὤμου μέχρι τοῦ μέσου τε-
θραυσμένη, τὸ πρόσωπον σώζεται παρὰ τῷ αὐτῷ ἀποκεκομμένον, ἀνωθεν
δὲ τοῦ ὄλου ἡ γνωστὴ ἤδη ἐπιγραφή :

ΑΞΚΛΑΠΩΝ
ΑΞΚΛΑΠΩΝΟΣ
ΧΑΙΡΕ

Καὶ ὁ ναὸς ὁ φέρων τὴν ἐπωνυμίαν τῆς Παλατιανῆς, φέρει λείψανα ἀρ-
χαίου κτιρίου, ἐν οἷς δεξιᾷ τῆς θύρας τῆς πρὸς Δ. ὑπάρχει καὶ κεραλὴ
νεανίου ἀναγλύφου μετὰ τοῦ δεξιοῦ ὤμου, πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀποβλέ-
πουσα, πλὴν σφόδρα ἀποτετριμμένη, καλὴν ἔμως ἐργασίαν δεικνύουσα.

Ἐξω τοῦ Κάτω Κάστρου ἐν τῷ κτήματι Ζωρζῆ Καμπάνη ἐπὶ τῆς
προσόψεως ναοῦ τοῦ Ἁγ. Εὐσταθίου, ἐπὶ λίθου φαιοῦ ἡ ἐξῆς ἔμμετρος
ἐπιγραφή ἐλλειπῶς ἐκδεδομένη ἐν τοῖς Μηλιαράκη (σ. 126 ἀρ. 12) καὶ
ἐν τισὶ μετὰ προφανεστάτων διαφορῶν.

. ΗΞΗΔΑΣΙΑΞ ΕΡΙΒΑΞ ΔΙΑΠΡΑ
ΚΑΙ ΠΑΝΤΩΝ ΑΕΘΛΩΝ ΝΕΙΚΟΣ ΕΝΕΓΚΑΜΕΝ[Ο]Σ
ΑΝΔΡΙΟΣ ΑΙΑΚΙΔΗΣ ΤΕΚΝΩΝ . . . [ΓΑ] ΤΩ ΔΕΝΙ ΤΥΜΒΩ
ΚΕΙΜΑΙ ΑΒΑΞ ΚΑΝΤΟΣ ΠΑΙΞ ΚΡΑΤΕΡΩΝ ΓΟΝΕΩΝ
ΟΥΧΩΞ ΠΗΛΕΙΔΗΣ ΦΙΛΤΡΟΙΞ ΑΛΛΩΞ ΜΕΓΑΣ ΑΡΗΣ
ΜΟΙΡΙΔΙΟΙΞ Α Ι . . Ι . . Φ Ο . . . ΟΥΧΟΞ Ι Α Ϊ Ξ ΒΟΤΑΝΑΙ Ξ
ΑΛΛΑ ΜΑΥΡΟΞ ΜΕΝ ΕΝ

Ἐν τῇ κώμῃ Μεσσαρία τοῦ δήμου Ἄνδρου, ὑπάρχει ναὸς ῥυθμοῦ κα-
θαρῶς βυζαντικοῦ, ὁ τοῦ Ἐπιτάφου, ἔχων μαρμαρίνον καταπέτασμα, ὡς
περιγράφεται ὑπὸ Μηλιαράκη, ὅπερ ἔμως ἐκτὸς τῶν ἄλλων τῶν ἀναγρα-
φομένων ἀναγλύφων, ἔχει ἐγγὺς τοῦ θυριακτοῦ καὶ σκῆπτρον καὶ λάγνη-
νον, ἐπὶ δὲ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἱεροῦ βήματος πύλης κατὰ τὰς ἀνω γωνίας
δεξιᾷ μὲν τὸν ἥλιον, ἀριστερᾷ δὲ τὴν σελήνην δικέρων μετὰ ἀκτίνων
πρὸς τὰ πρόσω τοῦ ἐπ' αὐτῆς προσώπου κυματιζουσῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν ὀκταγώνων ἐκ φαιοῦ μαρμαρίου στύλων μόλις ἀνα-
γινώσκονται τάδε :

† Τὸν σὸν
οἰκέτην
Μιχαήλ.ρο
τος . . . πα
κ ς
τ τιω
. . . . π
ον . . . τ
ευ η
ς ς

Ἡ δὲ ἐπὶ τῆς κάτω ὄψεως τοῦ ἐπὶ τῆς ἀγίας Ἐρκαπέζης σταυροῦ ἐπιγραφὴ πλήρης ἔχει ὧδε :

Δαυιὴλ τοῦ Σγουρισμένου καὶ Κοσμᾶ τοῦ Πικροῦ καὶ οἱ ἀναγιγνώσκοντες εὐχεσθε διὰ τὸν κτίτορα, ὁ θεὸς σώσι αὐτὸν μὲν Μαρτίῳ ἔτος ϚΞϚ (1157) βασιλεύοντες Μανουὴλ Κομνηνοῦ. Π δ' ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ ἐπὶ τοῦ κιονοκράτου τοῦ ἀριστεροῦ κίονος, πρὸς τὸ τέλος μετὰ τῆς λέξεως μηνὶ καὶ ἔτος ἔχει τὰ : Μαρτ. Ν Τ.

Ἐνωθεν τῆς κυρίας θύρας τοῦ ναοῦ ὑπάρχει ἀνάγλυφον, περὶ στασις δύο ἀγγέλων στέμματα κρατούντων καὶ κεχρωματισμένων.

Ἐν τῇ αὐτῇ κόμῃ ἐπὶ τῶν τριῶν πυλῶν τῆς προσόψεως τοῦ ναοῦ τοῦ ἀγίου Νικολάου, τοῦ κελοῦ μὲν ἀλλὰ ἡμέρῃ τῆ ἡμέρῃ καταστρεφομένου, τρεῖς διάφοροι ἐπιγραφαὶ δηλωτικαὶ καὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ ναοῦ, τῶν χρόνων τῆς οἰκοδομῆς, τοῦ ἀρχιτέκτονος κτλ. Τούτων ἡ ἐπὶ τῆς μέσης θύρας ἔχει ὧδε :

Αψλβ' ἀρχὴν ἔληφεν ὁ ναὸς οὗτος Αὐγούστου πρώτη
ὁ ναὸς κλήσιν τοῦ Νικολάου φέρει
ἐν τῇ Μυρσίῳ ποτὲ ἱεραρχοῦντος
ἦν ἐκείναι νῦν ψυχικῆς σωτηρίας.
Διονύσιος ἀρχιθύτης ἤγειρεν
εἰκοστὸν δὲ ἱερὸν δόμον ἐκ βάθρων
ὁ δὲ ναὸς ἵσταται μέχρι τερματίων
δῶρον τῷ θεῷ ὁ παρὼν συνεργία
ἔκτισεν Καίρης Διονύσιος ὁ Ἄνδρου.

Ἐπὶ δὲ τῆς δεξιᾶς ἀναγιγνώσκεται :

Οἶκος τοῦ θεοῦ καὶ προσευχῆς
Μηδεὶς εἰσέλθῃ μνησικακὸς ἐνθάδε
ἐν ἔτει
Ὀκτωμβ
ρίῳ
καὶ λάβῃ ἀρὰν ἀντὶ τῆς εὐλογίας, αψλδ'
Ὡς ὁ Ἰούδας ὁ τοῦ Χριστοῦ προδότης. κν.
Χεὶρ Μελετίου Ἱερομονάχου Κοινδύλη.
Μέμνησθε αὐτοῦ οἱ ἀναγιγνώσκοντες· ἐγγραύθη δὲ

Ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς :

Ἔφην ὁρᾶτε μὲ μὲν οἱ προσιόντες
καθήμενον θεὸν τοῦ ἱεροῦ ἐνδο
κριτὴν δὲ δίκαιον ἀπάντων μεροῦ π.
Ἐκτίσθη δὲ παρὰ ἀρχιμακίστου
Νικολάου Βολισιανοῦ τοῦ ἐκ Χίου
σὺν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ Ἰωάννη τε καὶ Φραγκούλῃ αψλδ'. μηνὶ
Ὀκτωμβρίῳ λ'.

Ὁ ἀνωτέρω ἀναφερόμενος Διονύσιος ὁ Καίρης ἀναγράφεται καὶ ἐπὶ ἐτέρας ἐπιγραφῆς, τῆς ἐπὶ τῆς πρὸς Β. ὄψεως τοῦ ἐν τῇ κεντρικῇ κόμῃ

Μένιταις νεοῦ τῆς Κοιμήσεως τοῦ ἐπικαλουμένου τῆς Κοιμύλου, ἐχού-
σης ὧδε :

⊕ Ἄνκτα μῆτερ τοῦ Θεανθρώπου και . . .
εἰκ. ἀκπάνη νικόλαος Κοιμύλης
τῆς κοινότητος τόνδε δουμήσεως δόμον
ἀλλὰ φίλατε τοῦτο ὡς προμιθέα ἀνακε
νίσθη δὲ Ἱεράρχουτος Διονυσίου Καίου και
ἡγουμενεύοντος Ἐμμανουήλ Ἰωάννου αψμ'.

Ἐν τῷ δήμῳ τοῦτο δὲν ἀπαντῶσιν ἄλλα σπουδαῖα λείψανα ἢ ἐπιγρ-
φί, ἐκτὸς τῆς Παλαιοπόλεως, τῆς πηγῆς δηλ. ἀφ' ἧς μετακομίσθησαν
καὶ πᾶσι αἱ σημειωθεῖσαι ὡς εἰς ἀρχαίους χρόνους ἀναγόμεναι ἐπιγρ-
φί τὰ κατὰ τὴν Παλαιόπολιν ὅμως τάσσω ἐν τέλει κατὰ τὴν σειράν
τῆς ἐπιτήδεως αὐτῶν καὶ τὴν γραμμὴν τῆς περιόδου. Διὰ τοῦτο με-
ταβαίνων ἀπὸ τοῦ δήμου τούτου εἰς τοὺς βορειότερους οὐδὲν ἄλλο ἔχω
νὰ προκηρήτω κατὰ τὴν πλευρὰν ταύτην ἐκτὸς τῆς παραθέσεως μιᾶς
τῶν πολλῶν ὠραιοτάτων τοπωνυμιῶν τῶν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ οὕτως ἐπιτηδεῖως
καὶ μετὰ τσοκῆς ἐπιτυχίης ἀποδοθεισῶν εἰς τὰ πλεῖστα μέρη τῆς νή-
σου. Εἰς τὸ βόρειον χαράδρον τινὸς ὀλίγον κατωτέρω τῆς κόμης Ἀποι-
κίων καὶ μεταξὺ τούτων καὶ τῶν Στενίων ὑπάρχει κόμη ἀκριβῶς εἰς τὴν
ἀρχὴν τοῦ ὄρους καὶ πρὸς τὸν εἰς τὸν ὄρμον τῶν Στενίων ἐκβάλλοντα
χείμαρρον, φέρουσα τὰ ἔννομα Πατούρια. Ἀπορῶ πῶς διέφυγε λίαν ἐξε-
ζητημένη προχγωγὴ τὸν κ. Μηλιαράκη (σ. 76) καὶ ἀντὶ τοῦ ὀνόματος
τοῦ πρὸς τῷ λαῷ φερομένου (τὰ Πατούρια εἶνε καλὸ χωρὶδ, πᾶμε ἔτι
Πατούρια, ἤρθαμε ἀπὸ τὰ Πατούρια), ἀντὶ τοῦ ἐκφραστικωτάτου ὀνόμα-
τος τῆς θέσεως ταύτης ἀναγράφει τὸ ὄνομα ΑΠΑΤΟΥΡΙΑ ἐπιπροσθέτων
ὅτι φέρει ὄνομα ἐλλληνικώτατον, ἂν καὶ, κατὰ τὸν αὐτὸν, οὐδὲν ἔχον ἀρ-
χαιότητος ἐγκλείει. Διὰ τὴν νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς ἀνύπαρκτα ὅπως, εἰς ἀκ-
τάληπτα τῷ λαῷ καὶ νὰ μὴ ζητήσωμεν τὴν ἀρχὴν ἐν τῇ ἐννοίᾳ, ἣν αἰ-
σθανόμενος ἠθέλησε καὶ νὰ ἐκφοκῆ, ὅπως συνέβη τοῦτο εἰς πολλὰς πε-
ριστάσεις; Εἶδε τὴν θέσιν χθαμαλωτάτην, εἶδε τὸ κατώτερον μέρος τοῦ
ὑπεράνω ὑψουμένου ὄρους, προμοίασε τοῦτο πρὸς σῶμα, ἐφαντάσθη πε-
τοῦν καὶ ἰδοὺ ἢ ἐκφραστικωτάτη λέξις Πατούρια, δηλοῦσα τὸ μέρος ὅπου
τὸ ὄρος κατεῖ, τοὺς πρόποδας ἄλλως λεγομένους τοῦ ὄρους. Ἢ μήπως
ἀπυνήθης εἶνε ἢ προμοίωσις πολλῶν μερῶν τοῦ ὄρους πρὸς τὰ ἀνάλογα
τοῦ σώματος; διότι καὶ φρούρια (ὄφουρες) ἀπαντῶσιν εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ
πλάγια τοῦ ὄρους μέρη βάραις λέγονται κατὰ μεταφορὰν. Ὡστε δὲ ἐμ-
μείνωμεν εἰς τὴν λέξιν τοῦ λαοῦ, ἀφ' οὗ μάλιστα δὲν ἔχομεν λόγον προ-
καδοχῆς τῆς ἐτέρας, ἀφ' οὗ κατ' οὐδένα τρόπον δικαιολογεῖται ἢ λέξις
Ἀπατούρια.

Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τούτου ἐξέδραμον προστίθημι καὶ ἐτέρην ἀπᾶτιν τοῦ

αὐτοῦ ὡς πρὸς ἑτέραν τοπωνυμίαν. Ὀνομαστικῶς Ὀθρεόκαστρον, ἐν ἣ θέσει ἀναφέρει ταύτην ὁ κ. Μηλιαράκης (σελ. 85) δὲν ὑπάρχει. Παρὰ πλείστον οὖς ἠρώτησα περὶ τῆς θέσεως ἔμεινον ὅτι ἡ θέσις ἀκούει (περιέργως πάνυ οὕτω μετὰ τῆς ἀρχαίας συντάξεως) Βιόκαστρο, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐκ παραδόσεως φέρεται ὅτι ἐν τῇ ὄχρῳ ἐκείνῃ θέσει ὑπῆρχον κεκρυμμένοι θησαυροί, βίος.

Ὁμοίως ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου λέγεται ὅτι ἐπικαλεῖται τοῦ Ξανθεμίτη (σ. 103) καὶ διὰ τοῦ ν γράφεται, ἐνῶ ὁ ναὸς οὕτως ὀνομάζων, ἠθέλησε νὰ χαρακτηρίσῃ δι' ἐπωνύμου δηλωτικῶς τῆς θέσεως, ὡς συνήθως συμβαίνει, ἠθέλησε δηλ. νὰ εἴπῃ ὅτι κεῖται ὄχι ἀπάνεμα ἀλλὰ ξάνεμα, ἦτοι εἰς θέσιν ἐκτεθειμένην εἰς τὸν ἄνεμον, διὰ τὸ Ξανθεμίτης διὰ τοῦ η γραπτέον.

Ἐν δικφόροις δ' οἰκοδομαῖς ἐν ταῖς μεταξὺ τῆς χώρας καὶ τοῦ Γαυρείου κώμης ἀπεντῶσι τῆδε κάκεισε λείψανα ἀρχαίας χρήσεως, ὡς ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς μονῆς Ἀγίας βάσις κίωνος ἰωνικοῦ ἐπὶ ὑψώματος πρὸ τῆς πύλης κατεσκευασμένου διὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἡμιόνων καὶ ὄνων ἀνάβασιν, ὁμοία δεξιᾷ τῆς εἰσόδου τοῦ αὐτοῦ ναοῦ ὑπὸ τὸ ἀγιασματάριον εἰλημμένον καὶ τοῦτο ἐξ ἄλλης χρήσεως. Πλησίον τοῦ χωρίου Θελοῦ (ὅπερ κακῶς παρὰ Μηλιαράκη Φελλοὸ ὀνομάζεται, δὲν εἶνε δ' ἄλλο τι ἢ ἡ λέξις Θελοῦ) ὑπάρχει λατομεῖον ἀρχαῖον καὶ λίθοι μεγάλοι πρὸ τῶν κεκλιμένως ἀποκεκομμένων βράχων κατακείμενοι κανονικῶς ἀποτετμημένοι, κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἀποτομῆς τῆς πέτρας τὸν καὶ ἐπὶ τῆς Πυκνῆς ἐν Ἀθήναις παρατηρούμενον. Τὸ μέρος λέγεται Παλεκητῆ, σώζεται δ' ἐπ' αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἄλλων λίθων εἰς παρεσκευασμένον διὰ λάρακα, ἔσωθεν ἐσκευασμένος ὅσον τὸ ἡμίχαστον καὶ ὑπὲρ γῆν μέρος αὐτοῦ δεικνύει. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ ἐργαστήριον, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον σχῆμα ἐλάμβανον τὰ μάρμαρα τὰ πρὸς ποικίλας ἐκεῖθεν ἐξυγόμενα χρήσεις.

Ἐν Γαυρείῳ ἐπὶ οἰκίας πρὸς τὴν θάλασσαν τοῦ Δημ. Ταράση κομμὸς γυναικὸς ἀπὸ ὀσφύος καὶ ἐξῆς φερούσας χιτῶνα καὶ ἱμάτιον ὕψους ἐνὸς περίπου μέτρου.

Κατὰ τὴν αὐτὴν σειρὰν οἰκιῶν ἐπὶ ἐργαστηρίου Γ. Γιαννουλίδου, βωμίσκος ἢ βάσις μικρὰ ἐντετοιχισμένη ὕψους 0,39 καὶ πλάτους 0,27, φέρουσα τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν, ἧς τὰ κατὰ τὰς ἐκατέρωθεν ἄκρας τῶν στίχων γράμματα κεκαλυμμένα ὑπὸ τοῦ ἐπιχρίσματος τοῦ τοίχου :

ΕΙΩΤΗΡΙΚΑΙ
ΚΤΙΕΤΗΤΗΣ
ΟΙΚΟΥΜΕ
ΝΗΣ ΑΥΤΟ
ΚΡΑΤΟΡΙ
ΑΔΡΙΑΝΩ

κατωτέρω δ' ἐπὶ τοῦ κορυφίου τοῦ βωμίσκου διὰ μειζόνων γραμμάτων :

ΟΛΥΜΠΙΩ

Ἐπὶ τῆς οἰκίας Γ. Καίσαρη, ἐντετειχισμένον τεμάχιον λίθου, ὕψους 0,41, πλάτους 0,29 φέρον τὴν ἐπιγραφὴν :

. ἐνικυτῶ
 ομενο ἐσθαι τῆ
 οτῆς ἀρχῆς αὐτῶ γεγεννημένη
 τὸν δῆμον καὶ τὰ πάντα καλοκαγαθ. .
 ν γῆν πᾶσαν προσηνέγκατο σπουδῆν
 τε καὶ ἐπιμέλειαν μετὰ πάσης ἐκτε
 νοῦς προθυμίας εἰς τὸ τοὺς ἀσθενῶς
 διατεθέντας τυχεῖν τῆς καθηκούσης
 θεραπείας τε καὶ σωτηρίας. Ἴνα οὖν καὶ
 ὁ δῆμος φαίνεται εὐχάριστος ὢν καὶ τι-
 μῶν τοὺς καλοὺς καγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν
 δεδόχθαι τῆ βουλῆ καὶ τῶ δήμῳ βρα-
 βεῦσαι Ἀρτεμίδωρον Μηνοδότου τὸν ἰ-
 ατρὸν ἐπὶ τε τεῖ προαιρέσει καὶ καλοκά-
 γαθίᾳ μεθ' ὧν διατελεῖ εἰς τὸν δῆμον
 καὶ στεφανῶσαι αὐτὸν χρυσῶ στεφάν. .
 τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ στεφάνου
 γενέσθαι ἐν τοῖς ἀγῶσιν, οἷς ἂν ἡ πόλις συν-
 τελεῖ, τὴν ἐπιμέλειαν ποιουμένων τῆς ἀ-
 ναγορεύσεως τῶν κατ' ἐνικυτὸν στρατη-
 γῶν, ἀναγραφῆναι δὲ τόδε τὸ ψήφισμα
 εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἡ Βουλὴ καὶ ὁ δῆμος.

Ἡ λέξις ΚΑΙ εὐρίσκεται ἐν στεφάνῳ ἑλαφρῶς ἀναγλύφῳ ἐντὸς περιγε-
 γραμμένου τετραγώνου πλακισίου.

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τοίχου ὑπάρχει προσκεκολλημένον καὶ τὸ κάτω μέρος
 ἀγάλματος, βάσις δηλ. μετὰ τῶν ἰχνῶν τῶν ἄκρων ποδῶν ἐξεχόντων,
 ἱκανῶς ἀποτετριμμένων, καὶ δεξιᾷ τούτων ὄγκος τις ἀποτριβείσης ὕλης
 γλυφῆς, ἴσως παρακειμένου τῶ ἀγάλματι μέσου ὀργανικῆς ὑποδοστώσεως
 ἢ ἄλλου στηρίγματος, ἐφ' οὗ διακρίνεται τριγωνικὴ διαμόρφωσις ὡσεὶ κρη-
 νίου βοός.

Ἐγγὺς τοῦ Γαυρείου, παρὰ τὴν κώμην ἁγ. Πέτρον, ὑπάρχει ὁ κυλιν-
 δρικός πύργος τοῦ ἁγ. Πέτρον, περὶ οὗ ἐπιφυλασσόμενος ἰδίᾳ ἐν ἐκτάσει

νὰ πρὸς γμακτευθῶ, τοῦτο μόνον σημειῶ ἐνταῦθα, ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ τεθῆ ἐν τοῖς ἀρχαίοις Ἑλληνικοῖς κτιρίοις, διότι προφανέστατον τυγχάνει ὅτι ἀνήκει εἰς χρόνους ορκαγκικούς.

Κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ Γαυρείου εἰς Μπατσὶ, σώζονται λείψανα ἐτέρου κυλινδρικοῦ πύργου ἐν θέσει Ξυλοκαρύδα, ἧτοι οἱ τρεῖς κατώτατοι δόμοι πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος ἐν τόξῳ τοῦ λοιποῦ κατεστραμμένου. Μακρόθεν φαίνονται ὡς ἀπλοῦς τοῖχος ταῦτα, ἅτε συνεχόμενα πρὸς τοὺς νεωτέρους ἐπ' αὐτῶν ἐκτισμένους τοιοῦτους· τοῦτο δ' ἴσως ἠπάτησε καὶ τὸν κ. Μηλιαρχάκην γράφοντα περὶ αὐτῶν ἀπιθανῶς νὰ εἶνε ἔγρη ἀρχαίων αἰμασιῶν ἢ στηρίγματα ὁδῶν», ἐν ᾧ τῷ ἐγγύθεν ἐξετάζοντι σαφέστατος ὁ σκοπός.

Ἐπὶ δὲ τῆς προσόψεως τοῦ ἁγ. Ἀντωνίου ἔξωθεν τοῦ χωρίου Ἀπροβάτου τεμάχια γείσου, ἐν ἐπὶ τετραγώνου λίθου ἀνάγλυφον ἀέτωμα σηκοῦ καὶ ἄλλα. Ἐν τῇ κύλῃ μικρὸν κιονόκρανον Κορινθιουργῆς ὕψους 0,17. Παραπλεύρως τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐπὶ λίθου ὕψους 9,57, πλάτους 0,19 ὑπῆρχεν ἐπιγραφὴ φθορεῖται ὅπως· μόλις δὲ καὶ μετὰ κόπου δύναται τις νὰ διακρίνη ἐπ' αὐτῆς τὰ γράμματα τὰδε πρὸς τὸ δεξιόν:

. . . Λ . . . ΔΕ . .
 ΙΡ
 ΟΞΑΓΩΝ

Πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ κατὰ μέσον ἔγραψαν τὸ ὄνομα τοῦ ναοῦ οἱ χριστιανοί:

τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου
 1819 αωιθ'.

Μετὰ τὸ χωρίον Ἀπροβάτου ἔρχεται ἡ Παλαιόπολις βριθουσα λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος τῇ δὲ κἀκεῖσε ἀνά τοὺς ἀγροὺς ἐσκορπισμένων. Ὑπάρχουσι κατὰ τὴν παραλίαν ἀγροί, ὧν οἱ τοῖχοι ἀπαρτίζονται τὸ πλεῖστον ἐκ μαρμάρων ἀρχαίων· ἐκτὸς δὲ τῶν ἐπὶ τῶν οἰκίσκων σωζομένων τοιοῦτων τεμαχίων ὑπάρχουσι καὶ τινες ἐξ ὀλοκλήρου ἐκ λευκοῦ λίθου ἠκοδομημένοι, ἐκ λίθου εἰλημμένου ἐκ τοῦ πλουσίου τῆς ἀρχαίας πόλεως μεταλλείου. Λυπηρὸν τῇ ἀληθείᾳ νὰ μένη τὸ ἔδαφος τοῦτο ἔτι ἀνεξερεύνητον, ἐν ᾧ καθ' ἑκάστην ὑπὸ τὴν ἀξίνην τοῦ σκαφέως προσέρχονται ὅπως τυχαίως εἰς φῶς καὶ ἐπιγραφὰ καὶ γλυπτοὶ λίθοι, ἅτινα πάντα, ἐνεκα τοῦ τρόπου τῆς ἀνευρέσεως, ἀποκρύπτονται, ἢ καὶ ἂν μὴ συμβῆ τοῦτο λίαν μικρὰν ἢ οὐδεμίαν ἀξίαν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐν ὅσῳ δὲν σχετίζονται πρὸς τὸν χώρον ἐν ᾧ εὐρέθησαν, ἐν ὅσῳ ἐλλείπει πᾶσα περικιτέρω ἐπιτόπιος ἔρευνα.

Ἐντὸς τῆς πόλεως κατὰ διαφόρους διευθύνσεις παρατηροῦνται τοῖχοι

μεγάλοι παλαιῶν οἰκοδομημάτων, πολὺ διάφοροι τὴν κατασκευὴν τῶν τειχῶν τῆς ἀκροπόλεως ἄτινα φαίνονται ἐπιδιορθωθέντα ἐπὶ τῶν Φράγκων κατόχων τῆς νήσου. Ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ταύτης ὑπάρχει ναῖσκος τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης τοῦ ὁποίου ὑπάρχει λίθος ἐπιτύμβιος μετὰ ἀναγλύφου ἀετώματος ὕψους 0,24, πλάτους 0,25, φέρων ἐπὶ τοῦ σώματος τὴν ἐπιγραφὴν γράμμασι χρόνων Ῥωμαϊκῶν:

. . . ΝΘΗΠΗ
. . . ΝΗΙΕΛΜΙΟΣ
. . . ΟΣΗΣ . . .

Καταβάς τῆς ἀκροπόλεως ἐπεσκέφθην τὴν οἰκίαν τοῦ ὀδηγοῦ μου Ἄντ. Δ. Λούπηση, ἔνθα ὑπάρχει ἀγάλμα γυναικὸς ἰσταμένης ἀκεφάλου, ὕψους 0,59, φερούσης χιτῶνα ἐξωσμένον ποδῆρη καὶ ἱμάτιον ὕπερ πίπτει ὑπὸ τὴν δεξιᾶν φερόμενον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς, δι' ἧς συνέχει αὐτὸ εἰς πτυχὰς κατερχόμενον· ἡ δεξιὰ παρὰ τὸν μηρὸν κατερχομένη μέχρι μέσου γυμνῆ κρατεῖ τι· βραχίονα ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ὑπεγείρουσα τὸν ἀριστερόν. Κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ κατόχου ἕτερον ὅμοιον ἠγοράσθη παρὰ τοῦ ἱατροῦ Εὐκλείδου Πίστη, ὅπερ ὁμῶς δὲν εἶδον.

Ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ ὑπάρχουσι τρία ἄλλα τεμάχια μαρμάρου ὕψους 0,95, πλ. 0,42, πλά. 0,16 περίπου πάντα, ὧν τὸ ἐν φέρει ἀναγεγλυμμένης ἐπὶ τῆς προσόψεως ῥαβδώσεις κατὰ τὸ ἡμισυ πεπληρωμένους ὑπὸ ῥαβδῶν, τὸ ἕτερον φέρει πλαγίως αὐλακκα κανονικὴν τετράγωνον βαθεῖαν καὶ κατὰ τὰς δύο στενωτέρας πλευράς· τὸ τρίτον φέρει ἀνέγλυφον γάστραν ἐξ ἧς ἀναδίδοται εἰς δύο σχιζόμενον καὶ ἔπειτα διχλαδιζόμενον ἐν ἑλιξί φυτὸν ἀμπέλου μετὰ σταφυλῶν· ἀνωθεν ἐν μέσῳ φέρει ἐν κύκλῳ τὸ . Κατὰ τὰς στενωτέρας πλευράς φέρει καὶ τοῦτο τὴν αὐλακκα, ἣτις ὁμῶς ἐνταῦθα δὲν φαίνεται ἀνω μέχρι τοῦ ἄκρου. Καὶ τοῦτο δὲ καθὼς καὶ τὰ προηγούμενα τεμάχια εἶνε εἰλημμένα ἐκ παλαιότερας χρήσεως εἰς χριστιανικὸν ναὸν, ὡς καὶ ἡ ἐργασία ἡ ἀρχικὴ καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἀνω ἐπιφανείας ἰκανῶς μεγάλη ὀπή, λείψανον ἄλλης προσθήκης, δεικνύει.

Ἐπὶ τῆς προσόψεως τῆς οἰκίας Γ. Στυλιανοῦ λίθος ἐνεπίγραφος ὕψους 0,35, γράμμασι καλῶν χρόνων, οὗ ὁμῶς οἱ ἐννέα πρῶτοι στίχοι ὅλως ἐφθαρμένοι.

.
.
.

ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ

ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ

. . . ΛΗΣ

ΤΡΑΓΩΙΔΩΝ ΤΡΙ ΑΓΩΝΙ ΕΝ ΤΩΙ

ΑΛΛΟ ΔΑΓΑΘΟΝ ΕΥΡΕΣΘΑΙ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΕΑΝ ΔΟΚΕΙ ΑΞΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΙΝΕΣΑΙ ΔΕ ΚΑΙ ΤΟΥΣ
 ΣΤΡ]ΑΤΙΩΤΑΣ ΟΣΟΙ ΤΑΣ ΧΡΕΙΑΣ ΠΑΡΕΣΧΟΝ . .
 ΚΑΙ ΣΥΝΗΡΓΗΣΑΝ ΕΙΣ ΤΟ ΣΙΤΟΝ ΕΥΜΑΡΕΣΤΕ .
 . . ΝΤΕΙ ΠΟΛΕΙ ΤΟΝ ΔΕ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΩΝ . . .
 ΑΝΑ]ΓΡΑΨΑΙ ΔΕ ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΕΝ ΣΤΗΛΗ ΛΙΘΙ
 ΝΗ ΚΑΙ]ΣΤΗΞΑΙ ΕΝ ΤΗ ΑΓΟΡΑ . . ΘΕΤΟΥ ΒΟΥΛΑΙ
 . . . ΤΟ ΔΕ ΑΝΑΛΩΜΑ ΓΕΝΟΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ
 ΤΑΦΗΝ ΔΟΥΝΑΙ ΤΟΥ ΕΤΑΜΙΑΣ ΑΡΟΤΩΝ ΠΡΟΣ Ο
 ΔΩΤΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

Ἐπὶ ἐτέρας ὄψεως τῆς οἰκίας τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν αὐτὴν λίθος 0,30 ὕψους, 0,38 πλάτους γράμμασι μεγάλοις χρόνων Ῥωμαϊκῶν:

. . . ΙΡ . . .
 ΜΗΤΡΟΔ . . .
 ΔΗΜΗΤΡΙ[Ο . . .
 ΑΠΟΛΛΩΝ . . .

Τὸ ἐπὶ τῆς οἰκίας Α. Μουστάκα ἀνάγλυφον τὸ καὶ ὑπὸ Α. Μηλιαράκη ἀναφερόμενον πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς θυρίδος τῆς οἰκίας ἐπὶ τοῦ τοίχου προσκεκολλημένον, παριστάνει ἀπὸ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ χωροῦντα, ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς βάνοντα καὶ τὸν ἀριστερὸν ὑπεγείροντα· ὁ παις εἶναι γυμνὸς ὅλος, ἐν κινήσει, ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου μόνον κρεμαμένου ἱματίου ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. Ἡ δεξιὰ τεταμένη ὀπίσω καὶ κάτω κρατεῖ δᾶδα ἀνημμένην, ἡ δ' ἀριστερὰ διευθύνεται πρὸς τὰ πρόσω καὶ ἄνω ὅπου ὑπῆρχεν ἄλλη παράστασις, ὡς ἐκ τῶν ἀπολειπομένων μερῶν φαίνεται. Τὸ πρόσωπον ἀποτετριμμένον πως, τὸ δ' ὅλον ἀνάγλυφον τετρακυσμένον εἰς τέσσαρα τεμάχια συγκεκολλημένα. Ὑπὲρ τὴν ὅλην παράστασιν προεξείχε καὶ γείσον. Τὸ δὲ σύνολον ὕψος μὲν ἔχει 0,96, πλάτος 0,40, μόνον δὲ τὸ σῶμα τοῦ παιδὸς ὕψος 0,75. Ἐπὶ τῆς οἰκίας ταύτης ὡς παραστάς τῆς θυρίδος παρ' ἧ τὸ ἀνάγλυφον ὑπάρχει καὶ ἡ ὑπὸ Βοικχίου ὑπ' ἀριθ. 2349 δ ἐκδοθεῖσα ἐπιγραφή.

Ἐν τῷ ἀγρῷ Λεων. Σπυρίδη (Μπουφαίω), ἀφ' οὗ πᾶρέλθη τις πλεῖστα ἔχνη παλαιῶν οἰκοδομῶν καὶ συναντήση τεμάχια μακρῶν διαφόρων σχημάτων, θέας ἀξίον ἔχει ἡμιεχωσμένον ἔτι ἀντιστρόφως σωζόμενον ἀγκυλικὴ ἢ μᾶλλον ἀνάγλυφον ἐκ τῶν ἐν σηκῷ ἐξεχόντων δίκην ὀλογλύφον φέρον γυναικῶνα πολύπτυχον ποδήρη χιτῶνα ἐνδεδυμένην, στηριζομένην ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ἐν ᾧ τὸν ἀριστερὸν ὑπεγείρει· ἐπὶ τοῦ χιτῶνος κατέρχεται ἱμάτιον μέχρι τῶν γονάτων. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς γυναικὸς φαίνεται μορφή ἐπὶ θάττερου τῶν ποδῶν γονυπετοῦσα, ἀπλοῦν χιτῶνα ἀναβεβλημένην. Τὸ δ' ὅλον ἐν σηκῷ, οὗ φαίνονται σαφέστατα ἔχνη, ὥστε, εἶνε, ὡς προσῆπον, λίαν προέχον ἀνάγλυφον.

Μεταξὺ θρακυσμάτων κιώνων, λειψάνων τοίχων καὶ ἀναριθμητῶν τεμαχίων μακρῶν χωρῶν τις, δύναται νὰ σταματήσῃ πρὸ ληνοῦ τινος κατὰ

τὴν θέσιν *Καμάρα* ἐν ἀγρῷ τοῦ Μιχ. Λουκρέζη, ὅστις ληνὸς ὄλος ἀποτελεῖται ἐξ ἀρχαίων μαρμάρων. Ὡς ὑπόστρωμα δι' ἄλ. αὐτοῦ κεῖνται τρεῖς ἐπιγραφαὶ ἐπὶ πλάκῳ ὕψους 1,21, πλ. 0,49, αἱ παρὰ Lebas 1806, 1825 a, καὶ 1825 b κείμεναι. Τούτων ἡ πρώτη ἢ ἐν μέσῳ τοποθετημένη (1806) περιλαμβάνει δύο ἀναγραφὰς τιμητικὰς τοῦ δήμου τῶν Ἀνδρίων διὰ τὴν Ἐγνατίαν Μαξιμίλλαν καὶ τὴν ἐξῆς ἐγγεγλυμμένην διὰ τὸν Πούπλιον Γλαῖπον (κατὰ Lebas Γλαίτιον) Μα . . . (κατὰ Lebas Γάλλιον). Αἱ δύο ἕτεροι ἐνεπίγραφοι πλάκες ἐνθεν καὶ ἐνθεν ταύτης ὑπεστρωμέναι φαίνεται ὅτι ἀποτελοῦσι μέρος μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς. Τὰ ἐπὶ τῶν δύο τούτων πλάκῳ γράμματα λίαν μεγάλα ἐγγεγλυμμένα (ὕψους 0,10) εἰσὶ ταῦτά τὸ σχῆμα ἐν ἀμφοτέραις ταῖς πλάξιν, ὑπὸ μόνῃ τῇ διαφορᾷ ὅτι τὰ μὲν τῆς πρώτης (1825 a):

Ω Ν Τ Η

πολὺ ἀρχιότερα τῶν τῆς δευτέρας (1825 b):

Ω Ν Ω Ω Τ ρ

Μία τῶν μεγάλων πλάκῳ τῶν ἀποτελουσῶν ὀρθίαν τὴν ἑτέραν τῶν στενωτέρων πλευρῶν τοῦ ληνοῦ ἔφερον ἐπὶ τῆς στενωτέρας αὐτῆς πλευρᾶς γράμματα τέλειον ἤδη ἀπεσβεσμένα ὑπὸ τοῦ χρόνου, ὧν μόνον μόλις διακρίνονται κατὰ τὸ δεξιὸν ἄκρον τῆς πλάκας:

Ο Λ [Υ Μ Γ] Ι Ω

Ὡς ὑπόστρωμα τοῦ ὄχετοῦ, τοῦ *ρούθουρα* ἐν Ἀιδρῶ καλουμένου, δι' οὗ κατέπιπτε τὸ γλεῦκος εἰς τὸν πρὸ τοῦ ληνοῦ λάκκον, κεῖται ἄλλο μάρμαρον ἐνεπίγραφον, ἀνέκδοτον τοῦτο, ἐφ' οὗ δυστυχῶς φαίνονται μόνον ὄσα γράμματα συνέπεσον ἐπὶ τοῦ ἀνοίγματος τοῦ ὄχετοῦ τούτου, τῶν ἄλλων καλυπτομένων ὑπὸ τῶν μικρῶν τοιχωμάτων αὐτοῦ. Ταῦτα δ' εἰσὶ:

. . . Α Ν Θ Ι . . .
 . . . Κ Λ Ω . . .
 . . . Ν Ο Ξ . . .

Ὀλίγον ἀνωτέρω τῆς θέσεως ταύτης κατὰ τὸ μέσον τῆς ἀπὸ τῆς σημερινῆς κώμης πρὸς τὴν παραλίαν ὁδοῦ σώζεται πλήρης θύρα οἰκοδομηθεῖσα μεγάλη ἀποτελουμένη ἐκ τριῶν μεγάλων λίθων, ὧν δύο μὲν χρησιμεύουσιν ὡς παραστάδες, ὁ δὲ τρίτος ὡς ὑπέρθυρον ἐπίκειται. Τὸ ὕψος τῆς θύρας εἶνε τριῶν περίπου μέτρων, τὸ κάτω ἀνοίγμα αὐτῆς πλάτους 2,13, τὸ πλάτος τῶν παραστάδων 0,82 τὸ πάχος 0,33. Αἱ παραστάδες συγκλίνουσιν ὀλίγον πρὸς τὰ ἄνω φέρουσιν εἰς τὸ κάτω ἄκρον ἐξοχήν μικρὰν τετραγώνου ἀνεξέρχαστον καὶ εἶνε πεποιημέναι ὡς καὶ τὸ ὑπέρθυρον ἐξ ἐγ-

χωρίου πρασίνου λίθου. Πρὸς τὰ δεξιὰ τῶ δρῶντι φαίνεται ὅτι συνείχετο ἡ θύρα πρὸς ἕτερον οἰκοδόμημα ἀδελφον τίνος σχήματος ὡς ἐκ τῆς καταστροφῆς. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ δὲν φαίνεται τι ὡς ἐκ τοῦ ἀναρριγηθέντος ταύτη κισσοῦ καὶ ἄνωθεν κατάπιπτοντος καὶ καλὴν ἀπεργασμένου διὰ τὸ σύνολον τῆς ἀπόψεως εἰκόνα.

Περὶ ἑργος πάνυ εἶνε ἡ περὶ τῆς θύρας ταύτης φερομένη παράδοσις, ἣν ἀφηγήθη ἡμῖν ὁ κάτοχος τοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ ἐγγὺς κειμένου κτήματος. Κατὰ ταύτην ἰδρύθη πολὺ παλαιὰ ἡ πύλη αὕτη ἄγνωστον ὑπὸ τίνος· τὸ μόνον δὲ γνωστὸν εἶνε, ὡς ἔλεγον, ὅτι ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῶν μονολίθων παραστάδων εἶνε κεκρυμμένος χρυτὸς, ἐν δὲ τῇ ἐτέρᾳ ὄφεις. Ὁ φόβος φαίνεται τῶν τελευταίων τούτων παρεκώλυσε τὴν καταστροφὴν τῆς θύρας, ἅτε μὴ ὄρισμένου ἐν ὁποτέρᾳ τῶν παραστάδων ὑπῆρχον. Ὡστε ἡ θύρα αὕτη ὀφείλει τὴν διάσωσίν της κατὰ τὸ πλεῖστον ἴσως εἰς τὴν εὐφυῶς ἐξευρεθεῖσαν ταύτην διήγησιν.

Ἐντὸς ἀτραποῦ ἐν τινι ἐκεῖ ἀντικρὺ θέσει (ἴσ τὸν Τοῦρλο) ὑπάρχει ἐρριμμένος κορμὸς ἀνδρὸς μέχρις ἑσφύος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἔκπαλαι εἶχεν ἀποκοπῆ ἡ κεφαλὴ σχηματισθείσης καταλλήλου ὡς συνήθως κοιλότητος εἰς ὑποδοχὴν ἐτέρας· ἡ δεξιὰ χεὶρ περικεκαλυμμένη ὑπὸ τοῦ χιτῶνος μόλις προβάλλει ἀπ' αὐτοῦ· ἔχει δὲ τὸ ὅλον ὕψος 0,55.

Τὸ ἐν τῇ οἰκίᾳ I. Ρούσου ἀγαλμάτιον παριστᾷ οὐχὶ γυναῖκα, ἀλλὰ νεανίαν τὴν βαρβαρικὴν ἐνδεδυμένον στολὴν, οἷοι συχνὰ ἀπαντῶσιν ἐπὶ τῶν ἀγγείων. Φέρει χιτῶνα βραχὺν χειριδωτὸν στενωῶς χειριδούμενον, περὶ δὲ τοὺς καρπούς ψέλλια· ἐπὶ τοῦ χιτῶνος διπλοῖδιον μετὰ ζώνης, ἐπὶ δὲ τούτων τὸ ἱμάτιον. Ἐπὶ τούτοις φορεῖ περιτκελίδας ἐφαρμοζομένας στενωῶς ἐπὶ τῶν ποδῶν οὓς καλύπτουσιν ὑποδήματα. Ὁ νεανίας στηρίζεται ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ, κεκαμμένον ἔχων ἐν ἀναπαύσει τὸν ἀριστερὸν πρὸ αὐτοῦ. Ὁ φρύγιος πῖλος, ὃν φέρει, σχίζεται εἰς τρία μέρη, ὧν τὰ δύο καταπίπτουσι κατὰ τὰ πλάγια τῆς κεφαλῆς, τὸ δὲ τρίτον ὀπισθεν τοῦ αὐχένος, δὲν εἶνε δὲ ταῦτα ταινία δύο ὡς ἐν τοῖς Μηλιαράκη (σ. 112) φέρεται. Ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ διευθύνεται πρὸς τὸν πῶγωνα ἀποτετμημένη τοὺς δακτύλους, πρὸς πᾶν δ' ἄλλο ἢ πρὸς ἐνδειξιν λύπης φαίνεται διατεθειμένη οὕτως, ὡς παρὰ τῶ αὐτῶ (σ. 112) λέγεται, ἀφ' οὗ τοιαύτη δὲν καταφαίνεται ἐπὶ τοῦ προσώπου. Ὁπισθεν τὸ ἀγαλμάτιον ἦτο καθέτως τετμημένον, ὡσεὶ πρὸς τοῖχον ἐστηρίζετο, καὶ τοῦτο δεικνύει ὅτι ἐχρησίμευσεν ἀπλῶς ὡς κοσμητικὸν ἔργον ὑποστηρίγματος ἢ ἄλλου τοιούτου. Ἐπὶ τοῦ προσώπου παρατηρεῖται δυσαναλογίαι τις, ἡ δὲ τέχνη οὐχὶ καλή.

Ἐν τῇ οἰκίᾳ K. Λουκρέζη ἐνθεν καὶ ἐνθεν θυρίδος δύο μέρη διαζώματος μνημείου Δωρικοῦ, οὐχὶ δὲ ἀπλῶς τρίγυφον, ὡς παρὰ Μηλιαράκη κεῖται (σ. 113), φέροντα ἐκάτερον μίαν μετόπην καὶ μίαν τρίγυφον.

ἐπὶ τῆς ἐτέρας μετόπης εἶνε ἀνκαγεγλυμμένον βούκρανον, ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας τρίπους· τὸ ὕψος ἀμφοτέρων 0,21, τὸ δὲ πλάτος 0,29.

Ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ ὑπάρχει ἐντετοιχιτισμένη ἐπιγραφὴ, ἣν δυστυχῶς δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀντιγράψω, ἐπειδὴ πρὸ τοῦ τοίχου, ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν, εἶχον συσσωρευθῆ ξύλα καὶ λίθοι καὶ ἄλλο ὕλικόν οἰκοδομῆς δυσμετακόμιστον.

Παρὰ Γ. Περτέση ὑπάρχει στῆθος γυναικὸς φυσικοῦ μεγέθους, ἐφ' οὗ κρατοῦσα τὸν πολύπτυχον χιτῶνα ἀναπαύεται ἢ δεξιὰ χεῖρ, ὅπως περιτετυλιγμένη καὶ ἀποκεκρυμμένη ἐν χειρὶδι.

Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τῆς οἰκίας τοῦ Μ. Λουκρέζη, λίθος ἐνεπίγραφος ὕψους 0,80, πλάτους 0,50, περιέχων τάδε :

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ
ΕΤΕΙΜΗΣ ΑΦΘΟΝΗ -
ΤΟΝ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΑΔΟΥ
ΤΟΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΤΗΝ ΤΗΣ
ΟΛΗΣ ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟΥ ΑΝΘΩΝ
ΥΓΙΩΣ ΚΑΙ ΓΝΗΞΙΩΣ
ΥΠΗΡΕΤΗΣΕ ΤΗ ΕΑΥ
ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΔΙ

Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ὀδηγοῦ μου Ἀντωνίου Λούπεση ἐλησημόνησα νὰ προσθέσω ἀνωτέρω ὅτι ἐκτὸς τῆς ἐπιγραφῆς τῆς περιλαμβανούσης ὕμνον Ἴσιδος, ὑπάρχει καὶ ἕτερα ἐκδοθεῖσα καὶ ὑπὸ Lebas 1815. Καὶ οὗτος μὲν δὲν ἀνέγνωσεν ὀρθῶς τὸ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν τεσσάρων στίχων ὄνομα, γράψας Ἀρτεμισία ἀντὶ Ἀρτεμις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ στίχῳ Νίκη ἀνέγνωσεν. Ὁ δὲ Μηλιαράκης Μ μόνον βλέπει καὶ τινὰ γράμματα ἐν τέλει, ἐν ᾧ φαίνεται σαφῶς τὸ ὄνομα Νεαῖρα, ὅστε τὸ ὅλον ἔχει ἀκριβῶς ;

ΑΡΤΕΜΙΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ
ΑΠΟΛΛΩΝΙΑ ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΥ
ΤΡΥΦΕΡΑ ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΥ
ΝΕΑΪΡΑ ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΥ

Ὁ δὲ λίθος μῆκος μὲν ἔχει 1,35, πλάτος δὲ 0,27.

Ἐνταῦθα προσθετέον καὶ μίαν ἔτι παρατήρησιν ἐπὶ ἐπιγραφῆς τινος κειμένης ὡς ἐπιστρώσεως ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ ἔρκους τῆς ἀδελφῆς τῆς οἰκίας Περικλέους Κουτσομύτη, ὅπου νῦν ἡ Δημαρχία. Τὸν πρῶτον στίχον ταύτης ἀναγινώσκει ὁ Μηλιαράκης ΠΥΡΓΙΩΝ ΠΑΣΙΟΥ ἐν ᾧ εἶνε ΠΑΠΙΟΥ. Ἐχει δ' ὁ λίθος ὕψος 0,55, πλάτος 0,40.

Ταῦτα εἶνε τὰ μᾶλλον ἄξια σημειώσεως ἐν τῇ Παλαιοπόλει, ἀφ' ἧς τραχεῖα ἀνηφορικὴ ὁδὸς ἄγει εἰς τὸ παραδούζον διὰ τὴν ὀνομασίαν του χωρίου Πετροφὸν ἢ Πιτροφὸν, μετὰξὺ τοῦ ὁποίου καὶ τῆς Χώρας μέση κεί-

ται ἡ Μεσαρία, δι' ἧς ἐπανελθὼν εἰς τὴν Χώραν συνετέλεσα τὴν ὄλην ἀνά τὴν νῆσον περιοδεῖαν, καθ' ἣν ἐφρόντισα νὰ σημειώσω ὅσα δὲν ἀναφέρονται παρ' ἄλλοις, ἢ ἐκδεδομένα ὑπάρχουσιν ἐλλιπῶς ἢ κατ' ἀπατηλὴν ἐκδοχὴν, πρὸς οὕτως ἀπλῆν συμπλήρωσιν τῶν ὑπ' ἄλλων συλλεγέντων· διὸ καὶ τὰ ἀρκούντως παρ' ἐκείνοις ἔχοντα πκρέλιπον.

Τέλος δ' εἰς τὰς σημειώσεις ταύτας ἐπιτιθέμενος, δὲν ἀπκξιῶ νὰναφέρω δύο ἢ τρεῖς ἀπλοῦς τύπους τῆς ὀμιλουμένης Ἑλληνικῆς, οὓς ἀπῆντησα ἐνταῦθα, ὡς λίαν σχετιζομένους κατὰ τὴν χρῆσιν πρὸς ὁμοίους ἐν ἄλλαις νήσοις, σκοπῶν διὰ τούτου ἀπλῶς νὰ δείξω πόσα καθ' ἐκάστην πκρέρονται ἀνεπιστρεπτι καὶ οἷα ἀνάγκη ταχεῖας συγκομιδῆς τούτων ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν νήσων, ὅπου ἐξ αὐτῶν τούτων φαίνεται κατὰ πόσον ἀνθηροτέρα διετηρήθη ἡ γλῶσσα. Ὁ περὶ τούτων λόγος μακρὸς καὶ ἄλλης διατριβῆς θέμα· γνωρίζω τοῦτο, ἀλλ' ἔστωσαν καὶ ταῦτα πρὸς τοῖς ἄλλοις ὡς μοι προσέπεσον.

Ὁ Ἄνδριος δὲν ἐρωτᾷ πῶς ὀνομάζεσαι, ἀλλὰ μεταχειρίζεται, ὅπως καὶ ἐν Σίφνῳ, φράσιν ἐλληνικωτάτην, σύνταξιν ὠραιοτάτην «Πῶς ἀκούεις;» α' Ὁ δεῖνα ἀκούει Ὁρφκνός.»

Ἄντι τοῦ ἀορίστου ἤκουσα ἐν χρῆσει συχνῇ ὑπάρχει ἡ φράσις ἔχω ἀκοῆς οὐδὲν ἄλλο βεβκίως ὅσα ἢ ἔχω δι' ἀκοῆς. «Ἐχω ἀκοῆς περὶ τούτου» «Μανῶλη τὸν ἔχω ἀκοῆς».

Οἱ γύπες ὀνομάζονται ἀγροῦπες, κατὰ τροπὴν τοῦ ν εἰς ου.

Ἡ παρὰ Μηλιαράκη (σ. 31) λέξις βουρθιές οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἡ ἐν Σίφνῳ βουγδιαῖς (βουγδιά) ἦτοι κόπρος βοῶν, οἷτινες ἐν Σίφνῳ βούγδια καλοῦνται· ὥστε μάτην σχετίζει ταύτην δ κ. Μηλιαράκης πρὸς τὴν λέξιν βόθρος, ἥτις οὐδεμίαν πρὸς τὸ σημαίνόμενον σχέσιν ἔχει.

Εἶδος ὄρεως φέρει τὴν ὀνομασίαν ἔφιος, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἢ ὄφιος λέξις δεικνύουσα πῶς ἀπὸ τοῦ ὄλου καὶ τὰ εἶδη ὀνομάζονται καὶ πῶς ἡ γλῶσσα οὐ μόνον τὸ ε ἐναλλάσσει εἰς ο (ὄχεντρα ἀντι τοῦ ἔχιθρα ἐν Σίφνῳ), ἀλλὰ καὶ τὰνάπκλιν τὰ ε εἰς ο, ἂν καὶ πολλακίς φυλάττει τοῦτο ἐν ἀρχῇ μετατρέπουσα τὸ δεύτερον κατόπιν ἐρχόμενον φωνῆεν, ὡς συνέβη εἰς τὸ ἐν Ἄνδρῳ ὄνομα τῆς ἐχίδνης, ἥτις ἔχεντρα καλεῖται.

Ἡ δὲ λέξις ἀναδενδράς περιεσώθη ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας ἀνευτράδα φερομένη.

Ὅμοίως ἢ κατὰ παρομοίωσιν ἐν χρῆσει λέξις ρούθουνας εἶνε ὠραιοτάτη ὡς εἶδομεν μεταφορὰ εἰς μέρος τοῦ ληνοῦ ἀναλογοῦν καὶ ὡς πρὸς τὴν κκτασκευὴν καὶ ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν πρὸς τὸ μέρος τοῦ προσώπου, οὐ τὸ ὄνομα φέρει.

Οὔτε ὁμως νὰ καταλεχθῶσιν ἐνταῦθα ἐν σμικραῖς σημειώσεσι δυνατὸν εἶνε πάντα ὅσα ἤκουσα, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ἀκούσω ἡδυνάμην πάντα ὅσα ἐν κοινῇ χρῆσει ὑπάρχουσιν. Ἐδήλωσα ἤδη τὸν σκοπὸν δι' ὧν ἐξεθέμην

ταῦτα. Ἄς φροντίσωσι λοιπὸν οἱ ἀρμόδιοι περὶ συντόνου συναγωγῆς τῶν τοιούτων, ἵνα μὴ βραδύτερον μεταμελώμεθα. Τὸ ἔργον δεῖται διαμονῆς ὀλίγων μηνῶν ἐν τῇ νήσῳ ἵνα ἀναστραφῇ τις ἐν πολλοῖς κύκλοις, ἐνωθῇ, οὕτως εἰπεῖν, μετὰ τῶν ἐντοπίων καὶ οὕτως ἀποτελέσῃ καλὸν τι ἄθροισμα, ὅπερ συνενούμενον μετ' ἄλλων ὁμοίων κατὰ τὰς λοιπὰς νήσους δυναθῆναι ἀποτελέσῃ ὅπωςδ' ἴποτε ἱστορικὴν ἀκριβῆ τῆς καταστάσεως τῆς γλώσσης ἐπὶ τῶν νήσων, ἐξ ἧς πολλὰ τὰ πορίσματα. Τὸ ἔργον δὲν εἶνε δι' ὅλης τὰς νήσους ἐνὸς ἀνδρός· ἐὰν ὅμως ἀποσταλῆ τοιοῦτος ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἐὰν δηλ. οἱ κατὰ τόπους, οἱ κατὰ νήσους λογιώτεροι, μὴ ἀπαρτίσωσιν αὐτοὶ τοιαύτας συλλογὰς, ὅπερ τὸ ὀρθότερον, ἔστω ὁ ἀποσταλησόμενος νησιώτης, γνωρίζων δηλ. τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα δύο ἢ καὶ πλείονων νήσων καὶ κατ' ἀκολουθίαν μετὰ πλείονος εὐκολίας δυνάμενος νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ ἔργον. Δὲν εἶνε ὅμως τοῦτο καὶ τοῦ τυχόντος, διότι πολλὰ καὶ μέχρι τοῦδε ἐγένοντο τὰ γλωσσάρια λεγόμενα, πολλὰ ἀπόπειραι εἰς συλλογὴν, αἵτινες, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, οὐ μόνον δὲν ὠφέλησαν ὡς ἐγένοντο ἐνεκὰ ἐλλείψεως καταλλήλου καὶ μεθοδικῆς κατκτάξεως, ἀλλὰ καὶ ἐβλάψαν ὑπὸ διαφόρων αἰτίων παρεμβληθεισῶν λέξεων καὶ φράσεων κοινῶν εἰς διαφόρους τόπους ὡς ἀποκλειστικῶς προσιδιαζουσῶν εἰς τὸν τόπον, οὗ ἀνεγράφετο ἡ συλλογὴ, καὶ οὕτω μὴ γενομένης τῆς καταλλήλου συγκρίσεως, ἐξ ἧς καὶ μόνης, ἡ ὅλη ὠφέλεια ἐν τοῖς τοιούτοις ἄθροίσμασιν. Ἡ λέξις π.χ. *σκουλίδα* ἢ ὡς ἐν Ἄνδρῳ μόνον ὑπάρχουσα ἀναφερομένη ἐν τοῖς *Μηλιαράκη* (σ. 34) ἐν Σίφνῳ λέγεται *σκολλίδα*, ὅπως καὶ ἐν ἄλλαις νήσοις, τὸ *καλὸ μὰ παρὰ τῷ αὐτῷ* (σ. 46) ἐν Σίφνῳ λέγεται καὶ *ἀλλαχοῦ καὶ ὦ μὰ*, τὸ *κακοχράχρης* (σ. 46) εἶνε κοινὸς τόπος, τὸ *μὰδ* (αὐτ.) λέγετε *μὰδι* (παρρηγοῦνται δηλ. ἐπὶ τῶν αὐτῶν καὶ ἄλλαι συγκοπαί). Τὸ *βλασερὸ*, ἢ *μπορέτα* ὑπάρχουσι καὶ *ἀλλαχοῦ*. Ἄλλὰ ταῦτα πάντα πρέπει νὰ δημοσιευθῶσιν ἐν ἐνότητί τινι πρὸς ἄλληλα, μετὰ μελέτην τῆς χρήσεως αὐτῶν εἰς τὰς διαφόρους νήσους.

Ἐπειτα αἱ ὠραιόταται τῶν τοπωνυμιῶν ἀπαντῶσιν ἐπὶ τῶν νήσων· τοιαύτας πλείστας συνέλεξα καὶ ἐπὶ τῆς Ἄνδρου· καὶ ὅμως αὗται θὰ παρέλθωσιν ἄγνωστοι μετὰ καὶ τῶν ἐπὶ τῶν λοιπῶν νήσων ἐν ὅσῳ δὲν λαμβάνεται δραστηριωτέρως τις φροντίς. Ἐνταῦθα, νομίζω, καλὸν ἦτο νὰ παρεισέλθῃ εἰς συλλογὴν τῶν τοιούτων ὁ ἀναλαβὼν τὴν ἔκδοσιν γλωσσικῆς ὕλης Σύλλογος Παρνασσός, ἀλλὰ κατὰ διάφορον ἢ ἄχρη τοῦ νῦν τρόπου. Ἄντι τῆς προσκλήσεως εἰς ἀποστολὴν πρὸς αὐτὸν τοιαύτης ὕλης, ἐξ ἧς προῆλθον ἱκανὰ εἰς φῶς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ τέλειον, ἐν ὅσῳ ἡ Κυβέρνησις δὲν πέμπει τὸν μέλλοντα νὰ συναγάγῃ τὸν πλοῦτον τοῦτον, οἰκονομῶν ἀλλαχόθεν δαπάνας, ἀς ἀποστέλλῃ μετὰ ὄριμον ὅμως ἐκλογὴν, ἄνθρωπον εἰδικόν, ἄνθρωπον κατάλληλον δύο κατ' ἔτος μῆνας εἰς ἐκάστην νήσον ἐπὶ τῇ ἐντολῇ τῆς κατὰ σύστημα συλλογῆς τῶν τοιούτων, οὕτω

δὲ μετὰ τινὰ ἔτη θὰ δύνηται τις νὰ ἔχη ἐνώπιόν του ἐν ὄλον κατὰ τὸ δυνατὸν τέλειον, τὴν κατὰ σύστημα ἐν ἐνότητι εἰκόνα τῆς γλώσσης ἐπὶ τῶν νήσων.

Ταῦτα γομίζω μέσα κατὰλληλα εἰς διάσωσιν τῶν πολυτίμων μνημείων τῆς γλώσσης, τῶν ἐπὶ τῶν νήσων, ἀπὸ τοῦ ὀλέθρου· ἄλλως ἐντὸς ὀλίγου, καὶ τοῦτο οὐκ ἐς μακρὰν μετὰ τῶν ἄλλων καθ' ἑκάστην ἀποσβευνυμένων ἐθίμων εἴτε διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἀπὸ τῆς Δύσεως πολιτισμοῦ, εἴτε διὰ τῆς μεταγγίσεως τῶν τῆς Ἀνατολῆς συνηθειῶν, πρὸς ἣν ἐν ἀπαύστῳ σχέσει εὐρίσκονται αἱ νῆσοι τὸ πᾶν θὰ ἐξαλειφθῆ· τούτου δὲ μάρτυς ἀλάνθκτος τῶν λόγων τούτων ὑποστηρικτῆς σαφῆς ἔρχεται τὸ δυσδιάκριτον τῶν τόπων τούτων καὶ τῶν φράσεων παλαιότερων ἐπὶ τινῶν τῶν νήσων καὶ ταῦτα ἐντὸς δεκαετηρίδος.

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 29 Σεπτεμβρίου 1881.

Ἰάκ. Χ. Δραγάτης.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΤΙΚΑ ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΑΤΑΤΖΗ

Τὸ χειρόγραφον τοῦ Βατάτζη καθ' ὃ πρὸ ἐτῶν ὠμίλησα ἐν τῷ φιλολογοικῷ Συλλόγῳ «Παρνασσῶ» περὶ τῆς περιοδείας αὐτοῦ ἀνήκει ἐμοί. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ δὲ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ κ. Σπυρ. Λάμπρου ἐν τῷ παρελθόντι φύλλῳ παρέχω ἐνταῦθα εἰς δημοσίευσιν ὡς συμπλήρωμα ὅσα εἶπον τότε ἐν τῷ Συλλόγῳ περὶ τοῦ Ἑλλήνος περιηγητοῦ.

Ὁ Βασίλειος Βατάτζης ἐκτὸς τῆς ἱστορίας τοῦ Σάχη τῆς Περσίας Ναδίρ, ἣν μόνην ἀναφέρει καὶ ὁ ἡμέτερος κ. Σάχης ἐν τῇ Νεοελληνικῇ αὐτοῦ φιλολογίᾳ, ἔγραψε καὶ ὁδοιπορικὸν ἐξ οὐχὶ ὀλιγωτέρων ἢ 2050 στίχων δεκαπεντασυντάδων, μετ' ἀρκετῆς γεγραμμένον ματασιολογίας καὶ ἐν γλώσσῃ οὐχὶ βεβαίως σήμερον ἐν χρήσει. Τοῦ χειρογράφου δὲ τούτου ὁδοιπορικοῦ τὸ ῥυθμικὸν δὲν εἶνε συλλαβικὴ ὁμοιοκαταληξία, ἀλλὰ ληκτικὴ ταύτοφωλία.* Τὸ δὲ ὁδοιπορικὸν ἔχει μόνον ἀξίαν τινὰ ὡς μνημεῖον τῆς παρεφθαρμένης γλώσσης, καὶ ὡς μαρτυροῦν ὅτι Ἑλλήνι πρὸ ἰκανῶν ἤδη ἐτῶν περιῆλθε καὶ σήμερον δύσβατα μέρη τῆς Ἀσίας.

Ἀρχόμενος ὁ Βατάτζης ἀναφέρει ὅτι ὁ πατήρ του ἐν Κωνσταντινουπόλει νυμφευθεὶς ἐχειροτονήθη ἱερεὺς καὶ ὕστερον ἐχρημάτισε μέγας οἰκονόμος, ἔσχε δὲ ἕτερα πέντε τέκνα καὶ ἕκτον αὐτὸν τὸν Βασίλειον, γεννηθέντα περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος. Ὁ Βασίλειος δεκατετραετῆς γενόμενος ἐπεθύμησε νὰ περιηγηθῆ τὸν κόσμον ἐμπορίας χάριν, ἐφ' ᾧ πλειστάκις εἰς Ῥωσίαν, Περσίαν καὶ ἀλλαχοῦ μετέβη. Κατὰ τὴν πρώτην εἰς Μόσχαν ὁδοιπορίαν διαβάινων τὰ τῆς Οὐγγαρίας καὶ Πολωνίας σύνορα

(*) Ὅρα καὶ Σ. Ζαμπελίου καθέδρουσις πατριαρχείου ἐν Ῥωσίᾳ σελ. 60.